

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
http://www.minjust.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00015622

№ _____
На № _____

**Міністерство внутрішніх справ
України**

Національна поліція України
вул. Академіка Богомольця, 10,
м. Київ, 01601

**Головне управління Національної
поліції в Донецькій області**
пр. Нахімова, б.86, м. Маріуполь, Донецька
область, 87517

**Слов'янський відділ поліції Головного
управління Національної поліції
в Донецькій області**
вул. Університетська, 30, м. Слов'янськ,
Донецька область, 84112

✓ **Національна академія
внутрішніх справ України**
пл. Солом'янська, 1, м. Київ - ДСП, 03035

*Щодо виконання рішення Європейського суду
з прав людини у справі «Щербаков проти України»*

20 вересня 2018 року Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) було ухвалено остаточне рішення у справі «Щербаков проти України» (заява №39708/13).

У цій справі Європейський суд констатував порушення статті 3 Конвенції про захист прав людини (далі - Конвенція) у зв'язку з нелюдським та таким, що принижує гідність поведінням працівників міліції із заявником, непроведенням ефективного розслідування скарг на таке поведіння, а також пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з визнанням допустимими доказами зізнавальних показань заявника, отриманих у результаті жорстокого з ним поведіння.

Крім того, Європейський суд зобов'язав державу сплатити заявнику 12 000 (дванадцять тисяч) євро відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися.

Факти справи та суть порушень викладено у стислому викладі рішення, що додається.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (далі – Закон) та п. 1 ст. 46 Конвенції рішення Європейського суду є обов'язковими для виконання.

339980
086650

ВРСДЗ НАВС	
Вх. №	4984
08	11
	20 18 р.
кількість аркушів:	
осн. док.	3
додаток	2

УВ Міністерство юстиції України
43761/6477-30-18/5 від 30.10.2018

Під виконанням рішення Європейського суду слід розуміти виплату відшкодування, а також вжиття державою додаткових заходів індивідуального характеру, спрямованих на усунення конкретного порушення визначеного в рішенні Європейського суду, відновлення попереднього юридичного стану заявника, перегляду справи судом, включаючи відновлення провадження у справі, та заходів загального характеру, спрямованих на усунення підстави для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України у майбутньому.

За цими критеріями Комітет міністрів Ради Європи (далі – КМ РЄ) здійснює оцінку виконання державою рішень Європейського суду, виходячи з інформації, наданої державними органами щодо заходів, вжитих на виконання вказаних рішень. Відповідні положення закріплені у Правилах КМ РЄ щодо контролю за виконанням рішень Європейського суду та умов дружнього врегулювання (10 травня 2006 року).

Обсяг та суть заходів загального та індивідуального характеру, необхідних для виконання кожного конкретного рішення Європейського суду, безпосередньо залежать від характеру порушень, констатованих Європейським судом.

Констатуючи у цій справі порушення статті 3 Конвенції Європейський суд звернув увагу на те, що *«Суд зазначає, що в матеріалах справи ніщо не вказує на наявність у заявника яких-небудь тілесних ушкоджень до його контакту з міліцією, та звертає увагу на те, що відразу після затримання заявника не було проведено судово-медичне обстеження. За таких обставин Суд вважає встановленим, що заявник зазнав тілесних ушкоджень під час перебування під контролем органів влади (див. пункт 53-54).*

58. Суд бере до уваги особливу жорстокість поведінки, якого зазнав заявник відповідно до його версії подій (див. пункт 8). ... яке має бути кваліфіковане як нелюдське та таке, що принижує гідність (див. пункт 59). Більше того, надання заявником зізнавальних показань після документально незафіксованого тримання під вартою протягом кількох днів у поєднанні з медичними доказами існування непояснених тілесних ушкоджень, створює враження, що заявник міг надати зізнавальні показання недобровільно (див. пункт 56)».

З огляду на викладене, а також на характер порушень, встановлених Європейським судом у справі *«Щербаков проти України»*, з метою забезпечення належного виконання рішення Європейського суду у цій справі та попередження аналогічних порушень в майбутньому просимо:

1. забезпечити дотримання положень національного законодавства Конвенції, практики Європейського суду, зокрема враховуючи висновки Європейського суду у справі *«Щербаков проти України»*, щодо недопущення працівниками правоохоронних органів жорстокого поведінки із особами з метою отримання їх зізнавальних показань у вчиненні злочину;

2. забезпечити доведення висновків Європейського суду у цій справі до відома працівників правоохоронних органів всіх рівнів для врахування в роботі;

2. Національній академії внутрішніх справ – забезпечити якісну професійну підготовку працівників правоохоронних органів всіх рівнів з питань вивчення Конвенції та практики Європейського суду, зокрема щодо недопущення жорстокого поведінки з особами під час затримання та тримання під вартою;

Принадно повідомляємо, що найближчим часом офіційний переклад вказаного рішення буде надруковано у збірнику нормативно-правових актів «Офіційний вісник України» та розміщено на сайті Міністерства юстиції України (www.minjust.gov.ua).

З метою забезпечення належного звітування держави перед КМ РЄ просимо повідомити про результати розгляду цього листа до **30 листопада 2018 року**.

Додаток: стислий виклад рішення у справі «Шербаков проти України» на 2 арк. в 1 прим.

**Заступник Міністра –
Уповноважений у справах
Європейського суду з прав людини**

Іван ЛІЩИНА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЩЕРБАКОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SHCHERBAKOV v. UKRAINE)

(Заява № 39708/13)

Стислий виклад рішення від 20 вересня 2018 року

19 липня 2010 року працівники міліції затримали заявника. У результаті жорстокого з ним поводження працівників міліції заявник зізнався у вчиненні злочину. Протокол затримання, яким було задокументовано затримання заявника за підозрою у вчиненні злочину, був складений лише 22 липня 2010 року. Того ж дня заявнику призначили безоплатного захисника. Під час допиту заявника як підозрюваного та у присутності захисника заявник повторив надані ним зізнавальні показання.

Пізніше судово-медична експертиза встановила наявність у заявника тілесних ушкоджень, які могли утворитись внаслідок жорстокого з ним поводження. Прокурор Слов'янської міжрайонної прокуратури у межах дослідчої перевірки скарг заявника на жорстоке поводження відібрав пояснення у працівників міліції, які заперечили будь-яке жорстоке поводження. У результаті прокурор відмовив у порушенні кримінального провадження щодо працівників міліції за відсутністю у їхніх діях складу злочину.

23 лютого 2012 року Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (далі – міськрайонний суд) визнав заявника винним у вчиненні злочину, пославшись, зокрема, на надані заявником під час досудового слідства зізнавальні показання. Заявник намагався оскаржити це рішення, проте апеляційний суд залишив вирок щодо заявника без змін.

19 березня 2013 року Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ залишив без змін рішення судів першої та апеляційної інстанцій.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження працівників міліції з метою отримання зізнавальних показань, непроведення ефективного розслідування у зв'язку з цим та за пунктом 1 статті 6 Конвенції на несправедливість кримінального провадження щодо нього, оскільки його засудження ґрунтувалось на його показаннях та свідка, наданих під примусом.

Європейський суд констатував порушення матеріального та процесуального аспекту статті 3 Конвенції у зв'язку з тим, що заявник зазнав тілесних ушкоджень в результаті жорстокого поводження, а також у зв'язку із непроведенням органами влади ефективного розслідування скарг заявника на таке поводження. Суд зазначив, що поводження з заявником має бути кваліфіковане як нелюдське та таке, що принижує гідність, відповідальність за яке несе держава відповідно до Конвенції.

Скаргу заявника щодо обґрунтування його засудження показаннями свідка Європейський суд визнав необґрунтованою, оскільки немає жодних доказів того, що свідок надав свої показання під примусом, не було.

Щодо визнання судами допустимими доказами зізнавальних показань заявника, отриманих внаслідок жорсткого поводження, Європейський суд дійшов висновку, що надані заявником зізнавальні показання були отримані в результаті жорстокого поводження в порушення статті 3 Конвенції, а національні суди, як вбачається, посилались на них. Європейський суд вказав, що яку б роль не відіграли у засудженні такі показання, надані в результаті жорстокого поводження, вони непоправно порушують справедливість провадження у цілому. З огляду на це Європейський суд констатував порушення пункт 1 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО,

- «1. *Оголошує* прийнятними скарги статтею 3 Конвенції та пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо визнання допустимими доказами показань заявника, а решту скаргу заяві – неприйнятними;
2. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції;
3. *Постановляє*, що було порушено матеріальний аспект статті 3 Конвенції;
4. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції;

5. *Постановляє, що:*

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 12 000 (дванадцять тисяч) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»